

ANTICKÉ ŘECKO

Mgr. Nela Macháčková

dějepis 6.D

ANTICKÉ ŘECKO

Přečtěte si výklad a následně si do sešitů **přepište/vlepte zápisy (celkem 2 zápisy)**.

VÝKLAD 1

I zde vám ponechám mapu Řecka + přikládám obrázek období pro rychlejší orientaci:

Mykénské období (2000 – 1100 př. n. l.)

- město Mykény
- kmen Achájů

Temné (Homérské) období (1100 – 800 př. n. l.)

- Trojská válka
- málo informací, informace z Homérových eposů (Ilias a Odyssea)

Archaické období (800 – 500 př. n. l.)

- vznik a rozvoj městských států – Sparta a Athény
- velká řecká kolonizace – zakládání osad ve Středozeří

Klasické období (500 – 338 př. n. l.)

- řecko-perské války
- peloponéská válka
- úpadek městských států

Helénistické období (338 – 30 př. n. l.)

- Řecko pod nadvládou Makedonie
- tažení Alexandra Makedonského
- Řecko pod nadvládou Říma

Minule jsme si povídali o tom, kde se Řecko nachází, o přírodních podmínkách a o zemědělství. Následně jsme Řecko rozdělili do 5 období a trošku víc na zoubek jsme se podívali na první z nich.

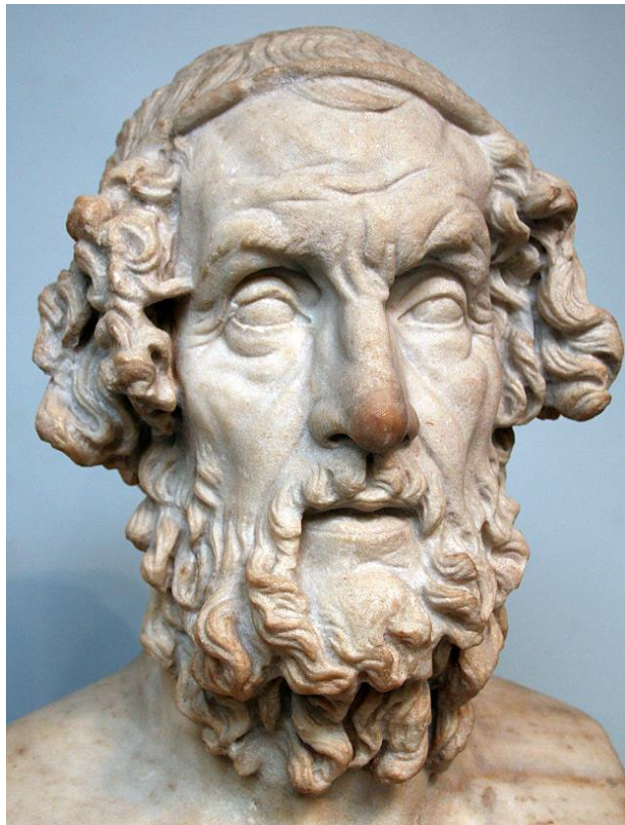
Víte, že Mykény byly osídleny kmenem Achájů, který byl úzce spojen s mínojskou Krétou a že se zde nacházel palác, jehož hradby podle pověstí postavili Kyklopové. Víte i, že toto období zaniká roztržkami mezi státy a nájezdy mořských národů. Poslední poznámkou byla zmínka o 300 let trvajícím období temna.

Po zániku mykénské civilizace nastalo v Řecku období neklidu a úpadku. Zemi oslabovaly nájezdy různých kmenů a ničily ji přírodní katastrofy.

Z této doby, které trvalo přibližně 300 let, **nemáme žádné písemné zprávy**, protože se zánikem mykénské civilizace došlo i k zapomenutí původního písma. Z těchto důvodů tuto dobu nazýváme „**temné období**“ Řecka. Dozvídáme se o ní jen z **archeologických nálezů a bájí**, které si lidé vyprávěli. **Na základě vyprávěných příběhů byla údajně slepým básníkem Homérem sepsána dvě díla – Ilias a Odyssea, proto se někdy období říká i Homérské.**

Ilias pojednává o Trojské válce, Odyssea zaznamenává příběhy krále Odyssea, který se vracel z Trojské války zpět do své vlasti. Odysseus opustil svou vlast na 20 let (10 byl ve válce, 10 let putoval). Když někdo řekne: "to byla ale Odyssea", myslí se tím dlouhé putování.

Dlouhou dobu byla Trojská válka považována za mýtus, za pouhý výplod fantazie Homéra. Německý archeolog **Heinrich Schliemann** však věřil, že podle Homérova popisu Tróju najde. Koncem 19. století se mu opravdu podařilo **Tróju v Turecku** najít.

Určitě jste ve svém životě slyšeli o trojském koni. Zkuste se zamyslet nad tím, co představuje a v jaké souvislosti jste se s tímto slovním spojením setkali.

Na konci vám dám za úkol si opět něco přečíst ve Starých řeckých bájích a pověstech. Úkol bude tentokrát dobrovolný, ale doporučuji ho všem. ☺

Nyní jsem pro vás připravila několik obrázků. Pokud si ve Starých řeckých bájích přečtete povídání o Trojské válce, bude vám hned jasné, jaké události znázorňují. ☺

ZÁPIS DO SEŠITŮ:

TEMNÉ (HOMÉRSKÉ) OBDOBÍ (1100 - 800 př. n. l.)

- období úpadku, nájezdy kmenů,...
- „temné období“ – nedochovaly se písemné zprávy
- **Homér – básník, autor eposů Ilias a Odyssea**
 - **Ilias** - příběhy o obléhání města Trója
 - **Odyssea** - zážitky krále Odyssea na cestě domů z trojské války

VÝKLAD 2

Taaaaak. Konečně jsme se dostali k látce, na kterou jsem se celý rok velice těšila. Láme mi srdce, že řeckou mytologií musíme "probrat" tímto způsobem, avšak nedá se nic dělat. Bohužel výklad musím velice zkrátit, jelikož kdybych vám měla napsat všechny příběhy, měl by tento soubor 15 stránek! ☺

Stejně tak jako ostatní velké civilizace, o kterých jsme se již bavili, i Řekové měli svá božstva. Říkám božstva, jelikož i zde se uplatňoval **polyteismus**. Vzpomínejte, co toho slovo znamená. Ano, je to víra v mnoho bohů. Bavili jsme se pouze o jednom jediném monoteistickém náboženství a já vám říkala, že to byla opravdová výjimka. Vzpomenete si, o které náboženství se jedná? Napovím - Izrael, Šalamoun, Tóra, desatero božích přikázání, Palestina,... Jedná se o judaismus - náboženství židů. Avšak zpět do Řecka.

Tady jsme objevila super obrázek bohů ala hrdinové z komiksu. ☺

Podle pověstí jsou bohové (alespoň šestice z nich) potomci **titánů**, kteří vládli na Zemi. Kronos (jejich otec) se obával věštby, která pravila, že ho jednoho dne zahubí jeho potomek. Rozhodl se tedy každé své dítě pozřít. Manželka Rhea to nesla velice těžce, a tak posledního syna ukryla a místo dítěte dala Kronovi plenku s kamenem, který ani nezkoumal, co se uvnitř skrývá a plenku snědl. Tím posledním synem byl Zeus, který se v dospělosti rozhodl své sourozence osvobodit. Jednou předstoupil před Krona a rozřízl mu břicho. Jeho sourozenci vyskočili živí a zdraví (trošku Červená karkulka). :D

Každopádně šestice bohů převzala moc nad Zemí. Nyní si povíme, kdo je kdo.

Zeus (na obrázku největší uprostřed) je nejvyšším bohem. Vládl nad zemí a jeho sídlem byla hora Olymp. Vládl mocí blesků a hromů - proto bývá často zobrazován s bleskem v ruce.

Poseidón (na obrázku zleva vedle Dia = Zeus) je bohem moří. Jeho odznakem moci je trojzubec, kterým dokáže vyvolat neskutečné vlnobití.

Hádes (na obrázku zprava vedle Dia) je bohem podsvětí. Tito 3 bratři si tímto způsobem rozdělili svět. V podsvětí vládne se svou ženou Persefonou, kterou unesl. Často bývá zobrazován s trojhlavým psem Kerberem.

Héra (na obrázku žena v bílém) je manželkou Dia. Je ochránkyní manželství, avšak ona sama je velice žárlivá.

Afrodita (na obrázku blondýnka v růžových šatech) je bohyně lásky a krásy. Údajně se zrodila z mořské pěny.

Athéna (na obrázku žena v modrém) je bohyně války, spravedlnosti a moudrosti. Je i ochránkyní města Athény. Prý se zrodila tak, že vyskočila Diovi z hlavy.

Brunetka v růžovém bude pravděpodobně **Hestia**, ochránkyně rodinného krbu. U muže ve žlutém musím říci, že si nejsem jista. Nemá žádné poznávací znamení. Avšak postarší muž vedle něj je určitě **Dionýsos** - bůh vína a veselí. Muž vedle Afrodity je **Hermés**, ochránce pocestných, ale i zlodějů. Žena s lukem s šípy je bohyně lovu **Artemis** a poslední ženou je **Déméter** - bohyně úrody a zemědělství. Muž, který sedí dole v rohu, je Hérakleitos (Herkules) - neskutečně silný polobůh.

Bohů je celá řada. Týká se to i bájných bytostí, které určitě znáte - Pegas, Kyklop, Medúza,... Pokud se chcete dozvědět více, opět doporučuji Staré řecké báje a pověsti. ☺

ZÁPIS DO SEŠITŮ:

ŘECKÁ MYTOLOGIE

- **polyteismus** – víra v mnoho bohů
- bohové jsou potomky **titánů**
- tvoří rodinu, sídlí na hoře **Olymp**
- jsou nesmrtelní a všemocní
- mají lidský vzhled, vlastnosti i slabosti

- **ZEUS**
 - hlavní bůh
 - vládl hromy a blesky
- **POSEIDON**
 - bůh moří, trojzubec
- **HÁDES**
 - bůh podsvětí
 - pes Kerberos
- **HÉRA**
 - ochránkyně rodiny
 - manželka Dia (Zeus)
- **AFRODITA**
 - bohyně lásky a krásy
- **ATHÉNA**
 - bohyně moudrosti
 - ochránkyně města Athény

DOBROVOLNÝ ÚKOL

Jak jsem se zmiňovala již v textu, opět vás odkážu na **Staré řecké báje a pověsti** od **Eduarda Petišky**.

To, zda si příběh přečtete sami, či poslechnete, nechám na vás. ☺ Přikládám odkazy, kde najdete potřebné materiály.

TROJSKÁ VÁLKA

- <https://www.youtube.com/watch?v=P0iBhuDZDKQ>
- https://www.youtube.com/watch?v=kEylek_SiFU
- <https://www.youtube.com/watch?v=Aj7lf5Zkzn8>
(zvukové záznamy na youtube)
- <https://ulozto.cz/file/DFNIaMXqlO0j/stare-recke-baje-a-povesti-pdf>
(kniha z uložto - strana 132 - 140)

ODYSSEOVY CESTY

- https://www.youtube.com/watch?v=87NwGavRHiM&list=PLhvnKt8BObgMj09b4s4k5XQdj9_2V3gMI
(zvukový záznam na youtube - 42 - 52)
- <https://ulozto.cz/file/DFNIaMXqlO0j/stare-recke-baje-a-povesti-pdf>
(kniha z uložto - strana 148 - 183)